

การจัดการความรู้ในงานประจำเรื่อง “Stroke management in outpatient department at Maharaj Nakorn Chiang Mai Hospital”

แนวปฏิบัติที่ดีในด้าน การพัฒนางานประจำ/แนวปฏิบัติที่ดี/จัดการความรู้ สนับสนุนการบริการวิชาการ

ชื่อผู้จัดทำ นางสาววัลย์ พงษ์มูล และคณะกรรมการผู้จัดการทางคลินิก กลุ่มโรคหลอดเลือดสมอง

ที่ปรึกษา นางสาวพรชรรณ สายหรั่ง ตำแหน่งผู้ตรวจการพยาบาล

สังกัดหน่วยงาน งานการพยาบาลผู้ป่วยนอกและผู้ป่วยฉุกเฉิน ฝ่ายการพยาบาล โรงพยาบาลมหาราชนคร เชียงใหม่ คณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

บทนำ/ที่มาและความสำคัญ โรคหลอดเลือดสมองเป็นโรคที่พบบ่อยและเป็นปัญหาสุขภาพที่สำคัญของประเทศ เกิดได้กับคนทุกช่วงอายุ เกิดขึ้นได้ทุกที่และทุกเวลา เป็นสาเหตุอันดับ 2 ของการเสียชีวิตและเป็นอันดับ 3 ของความพิการ ทำให้มีผลกระทบต่อความช่วยเหลือตนเองในชีวิตประจำวันของผู้ป่วยและครอบครัว ทั้งในระยะสั้นและระยะยาว แม้ว่าความเจริญก้าวหน้าด้านเทคโนโลยีสุขภาพสมัยใหม่จะช่วยให้ลดอัตราการตายของผู้ป่วยโรคหลอดเลือดสมองได้อย่างมีประสิทธิภาพก็ตาม แต่พบว่าจากจำนวนผู้ป่วยที่รอดชีวิตนั้น มีความพิการเพิ่มขึ้น ดังนั้นถ้าผู้ป่วยได้รับการดูแล รักษาที่ถูกต้อง รวดเร็ว ตามกระบวนการ Stroke Fast Track ตั้งแต่แรกพบ จะสามารถลดอัตราการตาย และทำให้ผู้ป่วยโรคหลอดเลือดสมองฟื้นตัว สามารถดำเนินกิจวัตรประจำวันได้ ทำให้ผู้ป่วยกลับไปใช้ชีวิตได้ตามปกติหรือใกล้เคียงกับปกติร่วมกับครอบครัวและสังคมได้ งานการพยาบาลผู้ป่วยนอกและผู้ป่วยฉุกเฉิน โรงพยาบาลมหาราชนครเชียงใหม่ ตระหนักถึงความสำคัญในการดูแลผู้ป่วยโรคหลอดเลือดสมอง จึงได้จัดตั้งคณะกรรมการผู้จัดการทางคลินิก กลุ่มโรคหลอดเลือดสมองขึ้นมา เพื่อวางระบบบริการในการรักษาพยาบาล จัดทำแนวปฏิบัติในการดูแลผู้ป่วย พัฒนาศมรรถนะบุคลากรที่เกี่ยวข้อง ให้มีความสามารถในการให้บริการอย่างมีประสิทธิภาพและตามมาตรฐานวิชาชีพ ติดตามและประเมินผลการดำเนินการ ตัวชี้วัด ตลอดจนรายงานผลการดำเนินการต่องานอย่างต่อเนื่อง และพัฒนาการให้บริการเพื่อให้เกิดผลลัพธ์ให้เป็นไปตามเป้าหมายการให้บริการในผู้ป่วยโรคหลอดเลือดสมอง

วัตถุประสงค์

1. เพื่อให้มีการจัดบริการรักษาพยาบาลในผู้ป่วยโรคหลอดเลือดสมองเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ
2. เพื่อพัฒนาศมรรถนะบุคลากร ให้มีความสามารถในการให้บริการผู้ป่วยโรคหลอดเลือดสมองอย่างมีประสิทธิภาพและตามมาตรฐานวิชาชีพ

3. เพื่อพัฒนาการให้บริการให้เกิดผลลัพธ์เป็นไปตามเป้าหมายและพัฒนาสู่ความเป็นเลิศ

วิธีการ/กระบวนการ

1. จัดตั้งคณะกรรมการผู้จัดการทางคลินิก กลุ่มโรคหลอดเลือดสมอง (Stroke Manager) ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2558 จนถึงปัจจุบัน โดยคณะกรรมการดังกล่าวประกอบด้วยพยาบาลประจำห้องตรวจและหน่วยตรวจที่ได้ให้การดูแลผู้ป่วยโรคหลอดเลือดสมอง
2. กำหนดให้มีการประชุมของคณะกรรมการเพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ทุก 3 เดือนและตามวาระพิเศษ
3. คณะกรรมการจัดทำแผนการดำเนินงานในทุก ๆ ปี
4. มีการกำหนดตัวชี้วัด ติดตามและประเมินผลการดำเนินการ และรายงานผลการดำเนินการต่องานการพยาบาล และ PCT ทุก 3 เดือน และปัจจุบันรายงานทุก 1 เดือน
5. จัดทำแนวปฏิบัติในการดูแลผู้ป่วยโรคหลอดเลือดสมอง โดยได้มีการจัดทำ
 - 5.1 แนวทางการส่งต่อผู้ป่วยโรคหลอดเลือดสมองเฉียบพลันเพื่อไปรับการรักษาต่อที่ห้องฉุกเฉิน
 - 5.2 ใบประเมินอาการผู้ป่วยที่สงสัยว่าเป็นโรคหลอดเลือดสมองเฉียบพลัน (Stroke Fast Track Alert sheet)
6. จัดอบรมเพื่อพัฒนาสมรรถนะบุคลากร ให้มีความสามารถในการให้บริการผู้ป่วยโรคหลอดเลือดสมองอย่างมีประสิทธิภาพและตามมาตรฐานวิชาชีพดังนี้
 - 6.1 จัดอบรมเรื่อง “ Stroke Fast tract Alert In OPD – ER ” วันที่ 25 เมษายน พ.ศ. 2559 ผู้เข้าอบรม พยาบาลวิชาชีพ จำนวน 40 คน
 - 6.2 จัดโครงการ Update ความรู้การดูแลผู้ป่วย Stroke , Work shop เรื่อง “ Assessment Patient Stroke In OPD-ER ” วันที่ 26 มิถุนายน พ.ศ. 2560 ผู้เข้าอบรม พยาบาลวิชาชีพ จำนวน 30 คน
 - 6.3 จัดโครงการอบรมเชิงปฏิบัติการเรื่อง “ Assessment Patient Stroke In OPD-ER ” วันที่ 17-19 กรกฎาคม พ.ศ. 2561 ผู้เข้าอบรม พยาบาลวิชาชีพ จำนวน 105 คนโดยแบ่งเป็น 3 รุ่น ๆ ละ 35 คน
 - 6.4 จัดโครงการอบรมเชิงปฏิบัติการเรื่อง “ Assessment Patient Stroke In OPD-ER 2019 ” วันที่ 19 - 20 สิงหาคม พ.ศ. 2562 ผู้เข้าอบรม พยาบาลวิชาชีพ จำนวน 60 คนโดยแบ่งเป็น 2 รุ่น ๆ ละ 30 คน

6.5 โครงการอบรมเชิงปฏิบัติการเรื่อง “Stroke Assessment In OPD-ER 2023 ”วันที่ 17 - 21 พฤษภาคม พ.ศ. 2566 ผู้เข้าอบรม พยาบาลวิชาชีพ ผู้ช่วยพยาบาลและพนักงานบริการด้านฝีมือ จำนวนทั้งหมด 309 คน โดยแบ่งจัดอบรมทั้งหมด 9 รุ่น

7. มีระบบบันทึกข้อมูลและส่งต่อข้อมูลผู้ป่วยร่วมกันในระดับหน่วยงานและ PCT เริ่มตั้งแต่การบันทึกข้อมูลใน OPD card แล้ว scan ข้อมูลเข้าระบบ Digicard บันทึกข้อมูลในระบบเวชระเบียนอิเล็กทรอนิกส์ (Electrical Medical Record : EMR) บันทึกข้อมูลใน Google form ตั้งแต่ผู้ป่วยเข้านอนโรงพยาบาล จำหน่ายออกจากโรงพยาบาล จนถึงการมาติดตามอาการหลังจากจำหน่าย และระบบบันทึกข้อมูลตัวชี้วัดของฝ่ายการพยาบาล

8. เข้าร่วมกับ PCT รับการประเมินรับรองระบบการดูแลผู้ป่วยโรคหลอดเลือดสมอง (Disease Specific Certification : DSC) ในปี พ.ศ. 2558 , Re - DSC Stroke ครั้งที่ 1 ในปี พ.ศ. 2562 , Re - DSC Stroke ครั้งที่ 2 ในปี พ.ศ. 2565

9. เข้าร่วมกับ PCT รับการประเมินรับรองคุณภาพศูนย์โรคสมองมาตรฐาน กระทรวงสาธารณสุข (Standard Stroke Center Certification : SSCC) ครั้งที่ 3 ปี พ.ศ. 2566

ผลลัพธ์การดำเนินงาน

- 1.จำนวนผู้ป่วยนอกที่ได้รับการประเมินและสงสัยว่าเป็น Stroke สามารถเข้าสู่ระบบ Stroke Fast Track ของห้องฉุกเฉินตั้งแต่ปี พ.ศ. 2559 - 2566 มีจำนวนเท่ากับ 26 ราย คิดเป็นร้อยละ 100
2. บุคลากร ตำแหน่งพยาบาล งานการพยาบาลผู้ป่วยนอกและผู้ป่วยฉุกเฉินได้รับการประเมินสมรรถนะในการดูแลผู้ป่วยโรคหลอดเลือดสมอง อยู่ในระดับสูงกว่าเกณฑ์ คิดเป็นร้อยละ 12.5 , ระดับตามเกณฑ์ คิดเป็นร้อยละ 87.5 , ไม่พบระดับต่ำกว่าเกณฑ์

ปัจจัยแห่งความสำเร็จ

1. มีการตั้งจุดหมาย เป้าหมายในการทำงานร่วมกัน เพื่อพัฒนาระบบบริการรักษาพยาบาลในผู้ป่วยโรคหลอดเลือดสมองเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ ปลอดภัย เกิดผลลัพธ์เป็นไปตามเป้าหมายและพัฒนาสู่ความเป็นเลิศ
2. มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ในกลุ่มคณะกรรมการ บุคลากรในงานการพยาบาลผู้ป่วยนอกและผู้ป่วยฉุกเฉิน PCT เพื่อนำมาปรับใช้ในการดูแลผู้ป่วยโรคหลอดเลือดสมองและมีการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง
3. มีการทำงานเป็นทีม สามัคคี ทำงานร่วมกันและช่วยเหลือซึ่งกันและกัน

ผลกระทบที่เป็นประโยชน์หรือสร้างคุณค่า

1. ผู้ป่วยปลอดภัย ได้รับการรักษาพยาบาลอย่างมีประสิทธิภาพและตามมาตรฐานวิชาชีพ
2. ผู้ป่วยนอกที่มาตรวจและมีอาการสงสัยว่าเกิดภาวะโรคสมองเฉียบพลันได้รับการประเมิน ช่วยเหลือ และส่งต่อไปรับการรักษาที่ห้องฉุกเฉินได้ทันเวลา ไม่เกิดความล่าช้า
3. บุคลากรภายในงานการพยาบาลผู้ป่วยนอกและผู้ป่วยฉุกเฉินได้รับการอบรมเพื่อเพิ่มสมรรถนะ ให้มีความสามารถในการให้บริการผู้ป่วยโรคหลอดเลือดสมอง
4. ได้รับการรับรองรายโรค โรคหลอดเลือดสมอง (DSC Stroke) และผ่านการรับรองประเมินซ้ำจำนวน 2 ครั้ง
5. ได้รับการประเมินรับรองคุณภาพศูนย์โรคสมองมาตรฐาน กระทรวงสาธารณสุข (SSCC) จำนวน 3 ครั้ง

คำสืบค้น Stroke management , outpatient , โรคหลอดเลือดสมอง

แนวทางปฏิบัติ (Guideline)

เรื่องการให้บริการผู้ป่วย STROKE FAST TRACK

งานการพยาบาลผู้ป่วยนอกและผู้ป่วยฉุกเฉิน โรงพยาบาลสมทรวงศ์ กรุงเทพมหานคร เชียงใหม่

คณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

Stroke Fast Track Alert

sticker

Outpatient department Maharaj Nakorn Chiangmai hospital

Date/...../.....

Patient Name..... age.....HN.....

OPD..... time to visit at OPD..... time to approach by RN.....

Primary assessment

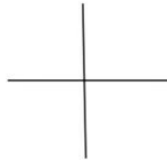
Airway : clear stridor other.....

Breathing : normal dyspnea hyperventilation air hunger apnea

Circulation : PR BP

Disability : GCS =.....E.....V.....M..... Pupil site Rt.....Lt.....

Motor power

Secondary assessment to stroke fast track by CPSS

Facial weakness No Yes Lt./Rt.

arm drift No Yes Lt./Rt

speech normal aphasia dysarthria

time last well seen time.....date.....(within 4.5hrs.)

other Numbness or tingling at Lt.site /Rt.site

Sudden trouble seeing in one or both eyes

Sudden confusion severe headache with no cause

Sudden trouble to walking, dizziness, loss of balance, lack of coordination

DTX.....mg% (50 – 200 mg%)

activated stroke fast track at OPD time.....

Arrive ER at.....

Approach by.....RN.

(If you have any problem about stroke fast track please notify emergency room tel. 36332-3)

References : National institute of Neurological Disorders and stroke. Brain Basics: Preventing stroke Accessed December 4,2013.